ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1953

Vyhlásené: 30.12.1953 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

100

Vyhláška predsedu vlády

zo dňa 30. decembra 1953,

ktorou sa uverejňuje opatrenie Ústrednej rady odborov o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov.

Predseda vlády vyhlasuje podľa § 4 ods. 2 zákona č. 102/1951 Sb., o prebudovaní národného poistenia, pripojené opatrenia Ústrednej rady odborov zo dňa 18. decembra 1953 o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov, vydané so súhlasom vlády Československej republiky.

Dr. Dolanský v. r.

Opatrenie Ústrednej rady odborov zo dňa 18. decembra 1953 o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov.

Ústredná rada odborov ustanovuje so súhlasom vlády Československej republiky podľa § 4 ods. 2 zákona č. 102/1951 Sb., o prebudovaní národného poistenia:

Prvá časť.
Úvodné ustanovenie.

§ 1.

Podľa zásady, že správa nemocenského poistenia a rozhodovanie v ňom náleží pracujúcim, upravuje sa novo organizácia a vykonávanie nemocenského poistenia zamestnancov, ktoré je zložkou národného poistenia. Nová úprava má zlepšiť starostlivosť o pracujúceho človeka a prispieť tým k zvyšovaniu produktivity práce a životnej úrovne pracujúcich.

§ 2.

Nemocenské poistenie zamestnancov (ďalej len „nemocenské poistenie") spravujú pracujúci združení v Revolučnom odborovom hnutí a sami v ňom rozhodujú. Vrcholným orgánom nemocenského poistenia zamestnancov je Ústredná rada odborov.

§ 3.

(1) Prostriedky určené na vykonávanie nemocenského poistenia sú v štátnom socialistickom vlastníctve; príjmy a výdavky sú súčasťou štátnych príjmov a výdavkov.

(2) Prostriedky určené na vykonávanie nemocenského poistenia spravuje Revolučné odborové hnutie, a to oddelene od svojho vlastného imania. Tieto prostriedky nemožno použiť na iné účely; najmä ich nemožno použiť na úhradu iných záväzkov než záväzkov nemocenského poistenia. Inak sa na ne vzťahujú predpisy platné pre rozpočtové organizácie.

§ 4.

Súčasťou nemocenského poistenia je tiež poskytovanie rodinných prídavkov, výbavného a výberovej rekreácie Revolučného odborového hnutia.

§ 5.

Za zamestnancov podľa tohto opatrenia sa považujú aj osoby, ktorých činnosť sa podľa platných predpisov posudzuje pre účely národného poistenia ako zamestnanie v pracovnom pomere, ako i osoby, ktorým sa podľa osobitných predpisov poskytujú dávky nemocenského poistenia obdobne ako zamestnancom; za zamestnancov sa však nepovažujú osoby, ktorým dávky nemocenského poistenia poskytujú podľa osobitných predpisov orgány vykonávajúce dôchodkové zabezpečenie.

§ 6.

(1) Závodom sa rozumie pracovisko, pre ktoré sa volí závodná rada.

(2) Malým závodom sa rozumie pracovisko, pre ktoré sa závodná rada nevolí a na zamestnancov ktorého sa pritom nevzťahuje ani pôsobnosť inej závodnej rady.

(3) Závodmi, poprípade malými závodmi, sú nielen podniky a závody výrobné a obchodné, ale i úrady, súdy, zariadenia štátnej správy, iné zariadenia, dobrovoľné a iné organizácie, ako i súkromné hospodárstva a domácnosti.

§ 7.

Nemocenské poistenie zamestnancov závodov sa vykonáva v závodoch a v odborových sväzoch (druhá časť), nemocenské poistenie zamestnancov malých závodov v krajských odborových radách (tretia časť).

§ 8.

(1) Odborové orgány vykonávajúce nemocenské poistenie rozhodujú podľa platných predpisov o týchto dávkach:

a) o peňažných dávkach nemocenského poistenia,

b) o rodinných prídavkoch,

c) o výbavnom,

d) o osobitnej liečebnej starostlivosti,

e) o náhrade cestovných výdavkov pri osobitnej liečebnej starostlivosti.

(2) Odborové orgány vykonávajúce nemocenské poistenie rozhodujú aj o výberovej rekreácii Revolučného odborového hnutia podľa smerníc, ktoré o tom vydá Ústredná rada odborov.

Druhá časť.

Vykonávanie nemocenského poistenia v závodoch a v odborových sväzoch.
Úlohy odborových orgánov.

§ 9.

V závode sa vykonáva, pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak, nemocenské poistenie

a) zamestnancov závodu, či už pracujú v závode alebo na vysunutom pracovisku alebo boli vyslaní na prácu mimo závodu,

b) zamestnancov závodu, ktorí nevykonávajú prácu pre nemoc alebo z iného dôvodu, pokiaľ pracovný pomer k závodu trvá,

c) bývalých zamestnancov závodu, pokiaľ podľa platných predpisov sú ešte oprávnení požadovať dávky nemocenského poistenia zo svojho poistenia v závode,

d) rodinných príslušníkov zamestnancov uvedených pod písm. a) až c).

§ 10.

(1) Závodná rada spravuje vykonávanie nemocenského poistenia v závode a dbá, aby bolo vykonávané podľa platných predpisov v súlade so záujmami pracujúcich i výroby a aby s jeho prostriedkami sa riadne hospodárilo. Pri plnení svojich úloh sa opiera o najširšiu spoluprácu zamestnancov závodu. Závodná rada zodpovedá vyšším orgánom odborového sväzu za vykonávanie nemocenského poistenia v závode.

(2) O dávkach pre zamestnancov závodov rozhoduje ako orgán závodnej rady komisia národného poistenia, poprípade dielenská komisia národného poistenia; ak nie je komisia zriadená, rozhoduje o dávkach závodná rada.

(3) Pomocníkmi závodnej rady a komisií (dielenských komisií) národného poistenia v závodoch sú dôverníci národného poistenia.

(4) Náklady závodnej rady a jej orgánov (dôverníkov) spojené s vykonávaním nemocenského poistenia v závode uhradzuje závodná rada zo svojich vlastných prostriedkov.

§ 11.

Orgán odborového sväzu najbližšie vyšší nad závodnou radou

a) vedie činnosť závodných rád v odbore nemocenského poistenia a kontroluje, či plnia úlohy spojené s vykonávaním nemocenského poistenia v závodoch,

b) rozhoduje o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam v dávkových veciach (§ 43 ods. 1 a 2).

§ 12.

(1) Ústredný výbor odborového sväzu (ďalej len „ústredný výbor") vedie a kontroluje vykonávanie nemocenského poistenia v závodoch toho odboru, ktorého zamestnancov združuje. Ústredný výbor najmä

a) vedie a kontroluje prácu nižších odborových orgánov v odbore nemocenského poistenia a stará sa o zvyšovanie úrovne ich práce,

b) sleduje pracovnej neschopnosti a robí vhodné opatrenia na sníženie nemocnosti a neodôvodnenej absencie,

c) organizuje a kontroluje vysielanie do kúpeľov, sanatórií, ozdravovní a zotavovní Revolučného odborového hnutia,

d) rozhoduje o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam v dávkových veciach (§ 43 ods. 3),

e) vyberá poistné (§ 21) a náhrady za poistné škody (§§ 35 a 36),

f) spravuje prostriedky nemocenského poistenia, vedie o nich účtovnú evidenciu a sostavuje pre Ústrednú radu odborov účtovné výkazy nemocenského poistenia,

g) sostavuje každoročne návrh rozpočtu nemocenského poistenia a kontroluje plnenie tohto rozpočtu,

h) vykonáva štatistickú službu nemocenského poistenia a sostavuje každoročne pre Ústrednú radu odborov súbornú zprávu o stave a vývoji tohto poistenia,

ch) sleduje a kontroluje činnosť závodov v nemocenskom poistení a dbá, aby ústredné úrady zabezpečovaly riadne vykonávanie administratívy nemocenského poistenia v závodoch, vydávaly potrebné pokyny a odstraňovaly zistené závady,

i) vedie register platiteľov poistného, u ktorých sa vykonáva poistenie a

j) vedie činnosť odborových orgánov v odbore podporných zariadení v závodoch.

(2) Ústredný výbor zodpovedá za svoju činnosť v odbore nemocenského poistenia Ústrednej rade odborov.

§ 13.

Podrobnejšie predpisy o pôsobnosti odborových orgánov v odbore nemocenského poistenia zamestnancov vydá Ústredná rada odborov.

Povinnosti závodov

§ 14.

(1) Závod je povinný sa prihlásiť na predpísanom tlačive na zápis do registra platiteľov poistného na ústrednom výbore toho odborového sväzu, v ktorom sú združení jeho zamestnanci; prihlášku je povinný podať najneskoršie do 7 dní odo dňa svojho vzniku alebo odo dňa, keď po začiatku účinnosti tohto opatrenia uňho vznikly podmienky pre vykonávanie poistenia v závode a v odborovom sväze.

(2) Závod, jeho právny nástupca alebo ten, kto je poverený likvidáciou závodu, je povinný podať odhlášku z registra platiteľov poistného do 7 dní odo dňa zániku závodu alebo odo dňa, keď uňho zanikly podmienky pre vykonávanie poistenia v závode a v odborovom sväze.

(3) Závod je ďalej povinný hlásiť do 7 dní každú zmenu svojho názvu, sídla, príslušnosti svojich zamestnancov k odborovému sväzu a zmenu dňa, ktorý je v závode určený pre výplatu mzdy.

(4) Ak zanedbá závod povinnosti určené v predchádzajúcich odsekoch, môže mu ústredný výbor predpísať platobným výmerom penále vo výške od 20 Kčs až do 200 Kčs.

§ 15.

(1) Evidencia, ktorú závod vedie o zamestnancoch, slúži i národnému poisteniu a musí obsahovať aj tieto údaje:

a) meno a osobné dáta zamestnanca a začiatok a koniec jeho pracovného pomeru,

b) príjem zamestnanca za jednotlivé mzdové (výplatné) obdobia a jeho zložky,

c) mená a osobné nezaopatrených detí, na ktoré sa zamestnancovi podľa platných predpisov poskytujú rodinné prídavky,

d) dobu pracovnej neschopnosti zamestnanca pre nemoc (úraz) alebo materstvo,

e) dobu výkonu vojenskej služby zamestnanca,

f) výplatené dávky nemocenského poistenia, rodinné prídavky a výbavné,

g) neospravedlnené pracovné dni (smeny) zamestnanca,

h) záznam, či zamestnanec poberá dôchodok, aký a v akej výške, a iné údaje potrebné pre vykonávanie dôchodkového zabezpečenia,

ch) dáta o udelení súhlasu okresného národného výboru na dojednanie pracovného pomeru, ak je taký súhlas potrebný podľa príslušných predpisov.

(2) Zamestnanec je povinný oznámiť závodu údaje potrebné na vedenie tejto evidencie.

(3) Bližšie predpisy o evidencii zamestnancov vydáva Ministerstvo financií po dohode s Ústrednou radou odborov a so zúčastnenými ústrednými úradmi.

§ 16.

(1) Administratívne práce spojené s vykonávaním nemocenského poistenia v závode, ako i výplatu peňažných dávok obstaráva závod; vedúci závodu je osobne zodpovedný za vykonávanie týchto prác.

(2) Pri hospodárení s prostriedkami nemocenského poistenia má hlavný účtovník (vedúci účtovník) závodu práva a povinnosti ako pri hospodárení s vlastnými prostriedkami závodu.

(3) Závod je povinný nahradiť škodu, ktorú spôsobil nesprávnym postupom; to platí najmä, ak vydal nesprávne podklady, podľa ktorých orgán vykonávajúci nemocenské poistenie poskytol dávky, na ktoré nebol nárok, alebo poskytol dávky vyššie, než aké prislúchaly podľa platných predpisov.

(4) Náklady spojené s výkonom administratívnych prác sú súčasťou prevádzacích nákladov závodu a neposkytuje sa za ne náhrada z prostriedkov nemocenského poistenia.

§ 17.

(1) Bežné administratívne práce spojené s vykonávaním nemocenského poistenia v závode vykonáva mzdový účtovník závodu, poprípade iný zamestnanec závodu s obdobnou pôsobnosťou (ďalej len „mzdový účtovník"). Mzdový účtovník je povinný zúčastniť sa na rokovaniach orgánov, ktoré v závode rozhodujú o dávkach; pri rokovaní má hlas poradný.

(2) Podrobnosti o pôsobnosti mzdového účtovníka a jeho povinnostiach pri vykonávaní nemocenského poistenia v závodoch upraví Ministerstvo financií na návrh Ústrednej rady odborov.

§ 18.

Dávky priznané odborovým orgánom vykonávajúcim nemocenské poistenie vypláca závod. Závod je povinný vyplácať dávky pravidelne a včas, v lehotách a spôsobom, ako ich určí Ústredná rada odborov.

§ 19.

(1) Závod je povinný viesť predpísanú účtovnú a štatistickú evidenciu nemocenského poistenia.

(2) Závod je povinný predkladať ústrednému výboru predpísané štatistické, účtovné a rozpočtové kontrolné výkazy o vykonávaní nemocenského poistenia.

§ 20.

(1) Závod je povinný zariadiť, aby splnomocneným zástupcom odborových orgánov vykonávajúcich a vedúcich nemocenské poistenie boly v závode kedykoľvek v pracovnom čase prístupné všetky záznamy a doklady potrebné na zistenie správnosti výpočtu poistného a výplaty dávok nemocenského poistenia a aby títo zástupcovia mohli konať vyšetrenia potrebné pre vykonávanie poistenia.

(2) Splnomocnení zástupcovia sú povinní zachovávať štátne, hospodárske a služobné tajomstvo. Povinnosť zachovávať tajomstvo trvá i po skončení splnomocnenia.
Poistné.

§ 21.

(1) Poistným v národnom poistení zamestnancov (ďalej len „poistné") sa rozumejú sumy, ktoré na toto poistenie platí závod.

(2) Sadzby poistného a vymeriavací základ pre poistné upravujú osobitné predpisy.

§ 22.

(1) Ak nevyhovuje zariadenie závodu podľa právoplatného rozhodnutia orgánu inšpekcie práce predpisom o bezpečnosti pri práci alebo podľa právoplatného rozhodnutia orgánu štátnej zdravotnej správy predpisom zdravotníckym, môže byť k poistnému predpísaná prirážka až do 50 % jeho sadzby, a to po dobu trvania závad.

(2) Prirážka sa platí od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom došlo k rozhodnutiu o závade. Ak bola určená lehota na odstránenie závad, platí sa prirážka od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom lehota bezvýsledne uplynula.

(3) O prirážke k poistnému rozhoduje ústredný výbor. Inak platia o prirážke obdobne predpisy o poistnom.

§ 23.

Poistné sa platí za jednotlivé kalendárne mesiace; je sročné v deň, ktorý je v závode určený pre výplatu miezd a platov za príslušný mesiac. Ak nie je v tento deň určený, je poistné sročné vždy prvého dňa každého kalendárneho mesiaca za všetky výplatné obdobia ukončené v predchádzajúcom mesiaci.

§ 24.

(1) Závod je povinný sám vypočítať poistné za každý mesiac a vykázať ho ústrednému výboru.

(2) Zároveň s výpočtom poistného je závod povinný vykázať ústrednému výboru dávky, ktoré vyplatil za mesiac, ktorého sa výpočet týka, a dávky, ktoré v tomto mesiaci vyplatil dodatočne za obdobie predošlé. Tieto dávky odpočíta od vykázaného poistného; nemožno však odpočítať dávky vypočítané nesprávne vyššou sumou, dávky neprávom poskytnuté a dávky, ktorých výplata nie je doložená.

(3) Sročné poistné alebo rozdiel, o ktorý toto poistné prevyšuje vykázané dávky, odvádza závod ústrednému výboru bez vyrubenia.

(4) Ústredný výbor predpíše závodu platobným výmerom poistné, ak nebolo správne alebo vôbec vykázané alebo ak boly neprávom odpočítané dávky, ktoré podľa odseku 2 nemožno odpočítať. Ak neposkytne závod podklady pre vyrubenie poistného alebo pre preskúšanie dávok, vyrubí ústredný výbor poistné podľa dát obdobného závodu približne rovnakej veľkosti.

§ 25.

(1) Závod, pre ktorý sa čerpajú prostriedky na mzdy a platby zo mzdového fondu kontrolovaného peňažným ústavom, odvádza poistné a vyberá prostriedky na výplatu dávok prostredníctvom peňažného ústavu a jeho prostredníctvom predkladá aj ústrednému výboru výkaz poistného a dávok. Úhrady na poistné a dávky majú poradie miezd a platov.

(2) Peňažný ústav neuvoľní prostriedky na výplatu miezd a platov, ak nedostane zároveň pri ich výbere výkaz poistného a dávok. Ak je vykázané poistné vyššie než vykázané dávky, pripojí závod k výkazu prevodný rozkaz na úhradu rozdielu v prospech ústredného výboru. Ak sú však dávky vyššie než poistné, pripojí závod rozkaz na vybratie na sumu tohto rozdielu, ktorá sa zúčtuje na vrub ústredného výboru; odchýlky od všeobecných predpisov platných o rozkazoch na vybratie určí Ústredná rada odborov po dohode s Ministerstvom financií.

§ 26.

Závod, pre ktorý sa nečerpajú prostriedky na mzdy a platy zo mzdového fondu kontrolovaného peňažným ústavom, je povinný predložiť ústrednému výboru výkaz poistného a dávok do 8 dní odo dňa sročnosti poistného. Ak je vykázané poistné vyššie než vykázané dávky, uhradí závod ústrednému výboru v tej istej lehote rozdiel. Ak sú však dávky vyššie než poistné, ústredný výbor poukáže závodu rozdiel do 8 dní odo dňa doručenia výkazu.

§ 27.

(1) Ak nezaplatí závod sročné poistné alebo rozdiel medzi vykázaným poistným a vykázanými dávkami do 8 dní odo dňa sročnosti, je povinný platiť penále vo výške 0,05 % za každý deň

oneskorenia odo dňa sročnosti, najmenej však celkom sumu 10 Kčs; toto penále je závod povinný platiť aj, ak bolo poistné predpísané platobným výmerom.

(2) Ak nezašle závod ústrednému výboru výkaz poistného a dávok, môže mu ústredný výbor predpísať platobným výmerom penále vo výške od 20 Kčs až do 200 Kčs.

§ 28.

Pohľadávky podľa predchádzajúcich ustanovení môže ústredný výbor vykázať závodu výkazom nedoplatkov poistného.

§ 29.

Platobný výmer je vykonateľný bez zreteľa na právoplatnosť, ak od jeho doručenia uplynulo 15 dní; výkaz nedoplatkov poistného je vykonateľný, len čo bol doručený. Doložku vykonateľnosti pripojí ústredný výbor.

§ 30.

Podľa rozkazu na vybratie vydaného ústredným výborom prevedie peňažný ústav z účtu závodu na účet ústredného výboru prostriedky na úhradu nezaplateného poistného a penále až do výšky doloženej vykonateľným platobným výmerom alebo vykonateľným výkazom nedoplatkov poistného. Úhrada sa vykoná podľa predpisov o rozkazoch na vybratie, pričom nezaplatené poistné má poradie miezd a platov.

§ 31.

Na základe vykonateľného platobného výmeru alebo vykonateľného výkazu nedoplatkov poistného možno nezaplatené poistné s príslušenstvom a penále vymáhať aj súdnou exekúciou.

§ 32.

(1) Právo vyrubiť poistné sa premlčuje v 5 rokoch odo dňa sročnosti.

(2) Ak sa neprihlásil závod vôbec na zápis do registra platiteľov poistného, premlčuje sa právo vyrubiť poistné v 10 rokoch.

(3) Právo vymáhať poistné sa premlčuje v 5 rokoch odo dňa sročnosti; ak bolo poistné vyrubené, premlčuje sa toto právo v 5 rokoch odo dňa, keď závod bol upovedomený o jeho vyrubení.

(4) Ak bol vykonaný úkon, ktorý smeruje k zisteniu výšky poistného, k jeho vyrubeniu alebo vymáhaniu, začne sa nová premlčacia doba odo dňa, keď sa závod o tom dozvedel.

(5) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia obdobne aj o penále.

§ 33.

Poistné alebo penále zaplatené bez právneho dôvodu sa vráti bez úrokov, ak sa bude požadovať späť do 3 rokov po uplynutí kalendárneho roka, v ktorom bolo zaplatené, pokiaľ závod nemá iný sročný záväzok z vykonávania národného poistenia. Náklady na dávky medzitým už poskytnuté sa od tohto poistného odpočítajú.

§ 34.

Podrobnejšie predpisy o platení a vymáhaní poistného a penále, ako aj o vyberaní prostriedkov na úhradu dávok, vydá Ústredná rady odborov po dohode s Ministerstvom financií.

Náhrady za poistné škody.

§ 35.

(1) Ak so strany závodu neboly zachované povinnosti vyplývajúce z predpisov o bezpečnosti pri práci alebo z predpisov zdravotníckych, najmä ak

a) prevádzkové zariadenia nezodpovedaly týmto predpisom,

b) bol použitý postup zakázaný podľa týchto predpisov,

c) nebol dodržaný pracovný postup predpísaný z dôvodu bezpečnosti pri práci alebo ochrany zdravia, poprípade

d) zamestnancovi neboly poskytnuté predpísané ochranné pracovné pomôcky

a zamestnancovi tak bola spôsobená škoda ublížením na zdraví, je závod povinný nahradiť odborovému sväzu pre účely nemocenského poistenia dávky poskytnuté z tohto dôvodu. Plnenie takých dávok sa považuje za škodu, ktorá bola bezprostredne spôsobená štátu (nemocenskému poisteniu).

(2) Nedotknutý ostáva postih, ktorý má závod voči tomu, kto bol zodpovedný za dodržiavanie predpisov o bezpečnosti pri práci alebo predpisov zdravotníckych.

§ 36.

Ak nejde o prípad uvedený v § 35 a ak má zamestnanec, rodinný príslušník alebo pozostalý nárok na náhradu škody z dôvodu, pre ktorý boly priznané dávky, náleží nárok na túto náhradu štátu (nemocenskému poisteniu) až do výšky poskytnutých dávok. Plnenie takých dávok sa považuje za škodu, ktorá bola bezprostredne spôsobená štátu (nemocenskému poisteniu).

§ 37.

(1) Nárok na náhradu škody podľa §§ 35 a 36 uplatňuje vo vlastnom mene odborový sväz. Ak neuzná závod alebo osoba tretia povinnosť k náhrade škody, uplatní sa nárok na súde.

(2) Nárok na náhradu škody sa premlčuje v troch rokoch odo dňa, keď došlo k poslednej výplate dávky.

(3) Predpisy o povinnosti hlásiť úraz, pri ktorom môže vzniknúť nárok na náhradu škody, vydá Ústredná rada odborov po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.
Konanie vo veciach dávkových.

§ 38.

(1) Nárok na dávky sa uplatňuje u osoby určenej závodom, zpravidla u príslušného mzdového účtovníka.

(2) Zamestnanec je oprávnený uplatniť nárok na dávky pre seba i svojich rodinných príslušníkov. Rodinný príslušník, poprípade iný oprávnený môže sám uplatniť nárok na dávky, ktoré mu podľa predpisov o dávkach priamo náležia.

(3) Podrobnosti o tom, ako sa nárok na dávky uplatňuje, určujú predpisy o dávkach.

§ 39.

Pri jednaní a rozhodovaní o dávkach treba postupovať tak, aby bol čo najúplnejšie a najúčelnejšie zistený skutočný stav veci, najmä aj vypočutím účastníka, a aby bolo rýchle rozhodnuté.

§ 40.

Rozhodovanie o tom, či je zamestnanec neschopný práce, prislúcha orgánom štátnej zdravotnej správy a vykonáva sa podľa osobitných predpisov.

§ 41.

(1) Ak prizná komisia národného poistenia, dielenská komisia národného poistenia alebo závodná rada dávku, poskytne sa dávka a rozhodnutie sa žiadateľovi neoznamuje; ak sa prizná osobitná liečebná starostlivosť, vydá sa o tom písomné rozhodnutie.

(2) Ak sa neprizná dávka vôbec alebo v žiadanom rozsahu, ak sa dávka odníme alebo ak sa zníži jej výška alebo zastaví jej výplata, upovedomí o tom predseda komisie (závodnej rady), poprípade jej poverený člen žiadateľa a výslovne ho upozorní, že môže žiadať do 15 dní o písomné rozhodnutie. Ak požiada žiadateľ o vydanie písomného rozhodnutia, musí sa mu doručiť najneskoršie do 7 dní odo dňa, keď oň požiadal.

(3) Rozhodnutie komisie (závodnej rady) o povinnosti vrátiť neprávom poskytnuté alebo preplatené dávky sa vydáva vždy písomne.

(4) Písomné rozhodnutie musí obsahovať označenie orgánu, ktorý ho vydal, stručné odôvodnenie, dátum vydania a poučenie o odvolaní.

§ 42.

(1) Zamestnanec sa môže odvolať proti písomnému rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodnuté o dávke pre neho alebo pre jeho rodinných príslušníkov; to isté platí i pre rozhodnutie o vrátení dávky.

(2) Odvolať sa môže taktiež rodinný príslušník zamestnanca alebo iný oprávnený, ak ide o nárok na dávku, ktorý môže sám uplatniť.

(3) Odvolanie sa podáva do 15 dní odo dňa doručenia písomného rozhodnutia u orgánu, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje. Odvolanie nie je podané oneskorene, ak bolo podané po uplynutí tejto lehoty len preto, že poučenie bolo nesprávne, alebo ak bolo podané v lehote u nekompetentného orgánu.

§ 43.

(1) Ak rozhodla komisia národného poistenia alebo dielenská komisia národného poistenia, predloží odvolanie závodnej rade, pri ktorej je zriadená. Závodná rada môže odvolaniu sama vyhovieť. Ak mu nevyhovie v plnom rozsahu do 15 dní, predloží ho bezodkladne na rozhodnutie najbližšie vyššiemu orgánu odborového sväzu.

(2) Ak rozhodla priamo závodná rada, pretože v závode nie je zriadená komisia národného poistenia, predloží odvolanie, pokiaľ mu sama v plnom rozsahu do 15 dní nevyhovie, bezodkladne na rozhodnutie najbližšie vyššiemu orgánu odborového sväzu.

(3) Proti rozhodnutiu o odvolaní možno podať ďalšie odvolanie na ústredný výbor. Rozhodnutie ústredného výboru je konečné.

§ 44.

Podrobné predpisy o konaní a rozhodovaní v dávkových veciach vydá Ústredná rada odborov po dohode s Ministerstvom spravodlivosti.

Konanie v iných veciach.

§ 45.

(1) Ústredný výbor rozhoduje v sporných prípadoch o povinnom poistení, vymeriavacích základoch, poistnom, penále a o iných otázkach poistného pomeru; rozhodnutie vydáva písomne.

(2) Písomné rozhodnutie musí obsahovať označenie orgánu, ktorý ho vydal, stručné odôvodnenie, dátum vydania a poučenie o opravnom prostriedku.

(3) Proti rozhodnutiu možno podať opravný prostriedok na súde. O príslušnosti a konaní platia ustanovenia občianskeho súdneho poriadku o veciach národného poistenia. Pokiaľ tieto ustanovenia hovoria o Ústrednej národnej poisťovni a jej organizačných zložkách, rozumie sa tým odborový sväz.
Spoločné ustanovenia o konaní.

§ 46.

(1) Rozhodnutia odborových orgánov v dávkových a iných veciach sa vydávajú výmerom; nadobúdajú právoplatnosť, ak ich už nemožno napadnúť opravným prostriedkom.

(2) Výmer je vykonateľný súdnou exekúciou, ak nadobudol právoplatnosť; platobný výmer je vykonateľný (§ 29) bez zreteľa na právoplatnosť.

§ 47.

(1) Vo veciach upravených týmto opatrením, pokiaľ sa týkajú vykonávania nemocenského poistenia v závodoch a v odborových sväzoch, je účastníkom konania pred súdmi odborový sväz.

(2) Odborový sväz je tiež oprávnený vo vlastnom mene vymáhať poistné, penále, náhrady dávok a náhrady za poistné škody podľa tohto opatrenia.

Tretia časť.
Vykonávanie nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov.

§ 48.

(1) Nemocenské poistenie zamestnancov malých závodov a ich rodinných príslušníkov sa vykonáva v krajskej odborovej rade, v obvode ktorej je sídlo malého závodu.

(2) Krajská odborová rada vykonáva v odbore nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov najmä tieto úlohy:

a) rozhoduje o dávkach a vypláca ich,

b) sleduje vývoj pracovnej neschopnosti, skúma sústavne príčiny absencie z dôvodu nemoci, robí vhodné opatrenia na odstránenie príčin nemocnosti, na zníženie nemocnosti a neodôvodnenej absencie,

c) rozhoduje o opravných prostriedkoch v dávkových veciach (§ 55 ods. 2),

d) vyberá poistné a náhrady za poistné škody,

e) spravuje prostriedky určené na vykonávanie nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov, vedie o nich účtovnú evidenciu a sostavuje pre Ústrednú radu odborov účtovné výkazy nemocenského poistenia,

f) sostavuje každoročne návrh rozpočtu nemocenského poistenia a kontroluje plnenie tohto rozpočtu,

g) vykonáva štatistickú službu nemocenského poistenia a sostavuje každoročne pre Ústrednú radu odborov súbornú zprávu o stave a vývoji nemocenského poistenia,

h) vedie register platiteľov poistného a evidenciu zamestnancov malých závodov pre účely nemocenského poistenia.

(3) Krajská odborová rada zodpovedá Ústrednej rade odborov za vykonávanie nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov.

§ 49.

(1) O dávkach pre zamestnancov malých závodov a pre ich rodinných príslušníkov rozhoduje dávková komisia zriadená pri krajskej odborovej rade.

(2) Práce spojené s vykonávaním nemocenského poistenia v malých závodoch vykonáva oddelenie nemocenského poistenia na krajskej odborovej rade.

(3) Podrobnosti o zriaďovaní, složení a úlohách dávkových komisií a oddelení nemocenského poistenia určuje Ústredná rada odborov.

§ 50.

Malé závody sú povinné podávať prihlášky, odhlášky a hlásenia zmien do registra platiteľov poistného na krajskej odborovej rade; ustanovenia § 14 platia obdobne.

§ 51

(1) Malý závod je povinný prihlásiť na krajskej odborovej rade na predpísanom tlačive zamestnanca na poistenie do 7 dní odo dňa vstupu do zamestnania. Rovnako je povinný odhlásiť na krajskej odborovej rade zamestnanca, s ktorým bol rozviazaný pracovný pomer alebo ktorý bol premiestený do iného závodu (malého závodu), a to do 7 dní odo dňa rozviazania pracovného pomeru alebo premiestenia.

(2) Ak neprihlási alebo ak neodhlási malý závod zamestnanca v lehote uvedenej v predchádzajúcom odseku, môže krajská odborová rada uložiť malému závodu penále vo výške od 10 Kčs až do 1.000 Kčs.

§ 52.

(1) Malé závody vykazujú a odvádzajú poistné krajskej odborovej rade; ustanovenia §§ 21 až 23 a § 24 ods. 1, 3 a 4 platia obdobne.

(2) Malý závod, pre ktorý sa čerpajú prostriedky na mzdy a platy zo mzdového fondu kontrolovaného peňažným ústavom, odvádza poistné prostredníctvom peňažného ústavu a jeho prostredníctvom predkladá aj krajskej odborovej rade výkaz poistného. Úhrady na poistné majú poradie miezd a platov. Peňažný ústav neuvoľní prostriedky na výplatu miezd a platov, ak nedostane zároveň pri ich výbere výkaz poistného a prevodný rozkaz na sumu poistného v prospech krajskej odborovej rady.

(3) Malý závod, pre ktorý sa nečerpajú prostriedky na mzdy a platy zo mzdového fondu kontrolovaného peňažným ústavom, je povinný predložiť krajskej odborovej rade výkaz poistného do 8 dní odo dňa sročnosti a uhradiť v tej istej lehote vykázané poistné.

(4) Ustanovenia §§ 27 až 34 o poistnom a penále platia obdobne o poistnom a penále, ktoré sú povinné platiť malé závody.

§ 53.

(1) V súkromnom hospodárstve má povinnosti uložené malému závodu podnikateľ alebo zamestnávateľ, a ak je podnikateľov (zamestnávateľov) niekoľko, každý z nich.

(2) Za poistné a penále, ktoré dlhuje súkromný podnikateľ (zamestnávateľ), ručí kapitálový účastník; za poistné a penále, ktoré sa staly sročnými v čase trvania spoločnej domácnosti, ručí manžel podnikateľa (zamestnávateľa).

(3) Súkromný podnikateľ, ktorý nadobudol podnik, ručí za poistné a penále, ktoré dlhuje jeho predchôdca, pokiaľ sa staly sročnými v priebehu 18 mesiacov pred nadobudnutím podniku; ak nadobudol časť podniku, ručí pomernou časťou zodpovedajúcou nadobudnutej časti podniku. Toto ručenie nie je dotknuté zmenou v spôsobe alebo v rozsahu prevádzky nadobudnutého podniku (jeho časti).

(4) Súkromný stavebník ručí za poistné, ktoré dlhuje súkromný podnikateľ za zamestnancov pracujúcich na stavbe.

(5) Poistné s príslušenstvom a penále, vymáhané súdnou exekúciou, požívajú v exekučnom konaní prednostné právo, aké požívajú nedoplatky daní.

§ 54.

(1) Ustanovenie § 20 o prístupe k záznamom a dokladom a o povinnosti splnomocnených zástupcov platí obdobne.

(2) Ustanovenia §§ 35 až 37 o náhradách za poistné škody platia obdobne, nárok však uplatňuje krajská odborová rada.

§ 55.

(1) Nárok na dávky z nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov sa uplatňuje na krajskej odborovej rade (oddelenie nemocenského poistenia).

(2) O konaní v dávkových veciach pred orgánmi krajskej odborovej rady platia primerane ustanovenia §§ 38 až 44 o odvolaní proti rozhodnutiu dávkovej komisie krajskej odborovej rady rozhoduje však predsedníctvo krajskej odborovej rady a jeho rozhodnutie je konečné.

§ 56.

(1) Krajská odborová rada rozhoduje v sporných prípadoch o povinnom poistení, vymeriavacích základoch, poistnom, penále a o iných otázkach poistného pomeru. Rozhodnutia vydáva písomne; ustanovenie § 45 ods. 2 platí obdobne.

(2) Proti rozhodnutiu možno podať opravný prostriedok na súde. O príslušnosti a konaní platia ustanovenia občianskeho súdneho poriadku o veciach národného poistenia. Pokiaľ tieto ustanovenia hovoria o Ústrednej národnej poisťovni a jej organizačných zložkách, rozumie sa tým krajská odborová rada.

§ 57.

O právoplatnosti a vykonávateľnosti rozhodnutí krajskej odborovej rady (jej orgánov) vo veciach nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov platia obdobne ustanovenia § 46.

§ 58.

(1) Vo veciach upravených týmto opatrením, pokiaľ sa týkajú vykonávania nemocenského poistenia zamestnancov malých závodov, je účastníkom konania pred súdmi krajská odborová rada.

(2) Krajská odborová rada je tiež oprávnená vo vlastnom mene vymáhať poistné, penále, náhrady dávok a náhrady za poistné škody podľa tohto opatrenia.

Štvrtá časť.
Vrcholný orgán nemocenského poistenia zamestnancov.

§ 59.

(1) Ústredná rada odborov ako vrcholný orgán nemocenského poistenia spravuje nemocenské poistenie a kontroluje jeho vykonávanie. Pri tom má najmä tieto úlohy:

a) vedie a kontroluje prácu odborových orgánov vykonávajúcich nemocenské poistenie,

b) dbá, aby administratíva nemocenského poistenia v závodoch bola úzko spätá a s administratívou závodu a aby bola vykonávaná jednotne, účelne a hospodárne,

c) vydáva predpisy, smernice a inštrukcie týkajúce sa nemocenského poistenia a podporných zariadení a určuje ich záväzný výklad,

d) vedie a organizuje podľa smerníc Ministerstva financií účtovnú evidenciu nemocenského poistenia, spravuje jeho prostriedky a sostavuje výkazy nemocenského poistenia pre Ministerstvo financií, Štátny úrad plánovací a Ministerstvo štátnej kontroly,

e) sostavuje každoročne návrh súborného rozpočtu nemocenského poistenia a kontroluje planenie tohto rozpočtu, vedie a organizuje rozpočtovú, štatistickú a výkaznícku činnosť nemocenského poistenia, a to podľa smerníc vydávaných Ministerstvom financií, poprípade Štátnym úradom plánovacím alebo Štátnym úradom štatistickým,

f) predkladá každoročne vláde súbornú zprávu o stave a vývoji nemocenského poistenia,

g) sleduje činnosť odborových orgánov v odbore podporných zariadení v závodoch a dbá, aby bola v súlade so zásadami mzdovej politiky a národného poistenia,

h) spravuje a prevádza zariadenie slúžiace osobitnej liečebnej starostlivosti a výberovej rekreácii Revolučného odborového hnutia.

(2) Ústredná rada odborov zodpovedá za vykonávanie nemocenského poistenia vláde.

Piata časť.
Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.

§ 60.

Ústredná rada odborov môže po dohode s kompetentným ústredným úradom upraviť odchýlne vykonávanie nemocenského poistenia niektorých skupín osôb.

§ 61.

O organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia príslušníkov Sboru národnej bezpečnosti platia osobitné predpisy, ktoré vydá Ministerstvo vnútra po dohode s Ústrednou radou odborov.

§ 62.

Nemocenské poistenie osôb, pre ktoré nie je kompetentný závod podľa ustanovenia § 9 ani krajská odborová rada podľa ustanovenia § 48, vykonáva sa na krajskej odborovej rade príslušnej podľa bydliska oprávneného.

§ 63.

Náklady spojené s vykonávaním nemocenského poistenia, s výnimkou nákladov uvedených v § 10 ods. 4 a v § 16 ods. 4, sa uhradzujú z prostriedkov nemocenského poistenia.

§ 64.

Pri exekúcii na dávky, pokiaľ je podľa povahy veci prípustná, sa u zamestnancov závodov (§ 6 ods. 1) za poddlžníka považuje závod.

§ 65.

Predpisy, podľa ktorých Ústredná národná poisťovňa a jej organizačné složky nie sú povinné platiť dane, dávky a poplatky, platia naďalej pre Revolučné odborové hnutie, pokiaľ spravuje a vykonáva nemocenské poistenie.

§ 66.

Národné výbory, súdy a iné štátne orgány, ako i ústavy, zariadenia a podniky sú povinné vyhovieť v medziach svojej pôsobnosti žiadostiam odborových orgánov vo veciach nemocenského poistenia a podávať im bezplatne oznámenia potrebné pre jeho vykonávanie a správu.

§ 67.

Malé závody sú povinné prihlásiť sa do registra platiteľov poistného na krajskej odborovej rade najneskoršie do 31. januára 1954. V tej istej lehote sú povinné prihlásiť na predpísanom tlačive svojich zamestnancov. Ustanovenia § 14 ods. 4 a § 51 ods. 2 platia obdobne.

§ 68.

Ustanovenia tohto opatrenia o opravnom konaní v dávkových veciach nemocenského poistenia zamestnancov platia pre odvolania podané proti výmerom v dávkových veciach vydaným začínajúc dňom 1. januára 1954. O opravných prostriedkoch podaných proti výmerom v dávkových veciach vydaným pred 1. januárom 1954 rozhodujú až do skončenia veci súdy podľa doterajších predpisov; i v týchto prípadoch sa však stáva účastníkom konania namiesto Ústrednej národnej poisťovne príslušný sväz (krajská odborová rada).

§ 69.

(1) Ústredná národná poisťovňa a jej organizačné složky sa zrušujú dňom 31. decembra 1953.

(2) Pokiaľ minister financií po dohode s predsedom Ústrednej rady odborov neurčí inak, prechádzajú práva a záväzky Ústrednej národnej poisťovne dňom 1. januára 1954 bez likvidácie na štát a sverujú sa do správy Revolučného odborového hnutia.

(3) Ústredná rada odborov vykoná uzavretie činnosti Ústrednej národnej poisťovne a jej organizačných složiek, najmä uzavretie účtovnej evidencie, a sostaví súvahu.

§ 70.

Podrobnejšie predpisy k tomuto opatreniu vydá Ústredná rada odborov, pokiaľ v niektorých jeho ustanoveniach nie je určené inak; predpisy podľa § 15 ods. 3, § 17 ods. 2, § 18, § 25 ods. 2, § 34, § 37 ods. 3 a § 44 budú vyhlásené v úradnom liste.

§ 71.

Rozhodnutia a úpravy vykonané v shode s ustanoveniami tohto opatrenia pred začiatkom jeho účinnosti sa považujú za vykonané podľa tohto opatrenia.

§ 72.

(1) V smysle § 13 zákona č. 102/1951 Sb., o prebudovaní národného poistenia, sú zrušené všetky predpisy, pokiaľ sú v rozpore s ustanoveniami tohto opatrenia.

(2) Najmä sú zrušené:

1. ustanovenia §§ 152 až 204, §§ 206 a 207, §§ 209 až 216 zákona č. 99/1948 Sb., o národnom poistení, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
2. ustanovenia §§ 13 a 16 zákona č. 90/1949 Sb., o rodinných prídavkoch, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
3. pre odbor národného poistenia zamestnancov ustanovenia §§ 15 až 19, §§ 22 a 23, §§ 116 až 131 a §§ 133, 134, 136 a 137 zákona č. 99/1948 Sb. a
4. pre odbor nemocenského poistenia zamestnancov ustanovenia §§ 110 až 113 a §§ 217 až 226 toho istého zákona,

ako i predpisy vydané podľa týchto ustanovení.

(3) Pokiaľ nebudú vydané podrobnejšie predpisy podľa tohto opatrenia, postupuje sa primerane podľa doterajších predpisov.

§ 73.

Toto opatrenie nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1954.

Za Ústrednú radu odborov:

Tesla v. r.,

prvý sekretár.

Veselý v. r.,

sekretár.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.